

ERMITA DEL SAGRAT COR DE JESÚS

Al terme d'Alcover, a la part de ponent i a la partida de la Borquera, hi ha el Mas Roig situat a uns 350 m d'altitud i a uns tres quilòmetres de la vila.

És un mas senzill sense transformacions senyoriales, útil i capaç; al seu dia preparat per al treball de la vinya, els garrofers, els avellaners, la sembradura, el bosc i una mica de regadiu, junt amb un bon corral. Un conjunt de dos-cents jornals de terra formaven la finca. La seva història documentada comença al segle XVI, però sens dubte és anterior. La nissaga dels Barberà està documentada des de 1587 i en foren els amos, on visqueren de forma permanent fins al 1834, que amb motiu de les guerres carlines deixaren el mas i passaren a viure dintre la vila, al carrer que des del 1908 porta el nom de Bisbe Dr. Ramon Barberà.

L'any 1904 Dolors Barberà emmalaltí i el metge barceloní Dr. Huguet, amic de la família, li recomanà fer estada al mas el major temps possible des de la primavera fins a la tardor, com a mínim. La salut fou recuperada en un lloc tan salutífer i per la gran devoció que tenien al Sagrat Cor de Jesús, al qual s'encomenaven. Però mentrestant cada festa de precepte es posava de manifest la incomoditat d'anar fins a la vila per assistir a la Santa Missa.

La dificultat del desplaçament i l'agraïment i la devoció al Sagrat Cor va moure l'hereu del Mas Roig, en Francesc Barberà i Camps, a construir una ermita en una acollidora raconada de la finca, a uns cent metres de la casa, i prop de la font del Roure, que amb els seus acollidors pedrissos inviten a la contemplació, mentre la remor de l'aigua acompanya els cants dels moixonets que alegren l'indret.

Al mateix temps –segons deia el propietari de la finca–, era un delicat homenatge al seu oncle el Dr. Ramon Barberà i Boada, aleshores canonge i vicari general de la diòcesi de Salamanca, el qual en les seves curtes estades anuals al mas trobava a faltar una capella per a celebrar diàriament la Santa Missa.

En Francesc Barberà i Camps la féu edificar vora el camí, just on hi havia hagut antigament un molí de farina proper al barranc de Fau, amb la intenció de promoure la devoció al Sagrat Cor entre els vilatans. Com ell mateix deia, “perquè qualsevol que passés veiés la imatge i fes una pregària a través de les reixetes de les portes”.

Encarregà la construcció al mestre d'obres d'Alcover Josep Tombas; el retaule de fusta a Francesc Pàmies, també d'Alcover, i la imatge a l'escultor barceloní Pere Barberà. De l'expedient

Ermita del Sagrat Cor de Jesús

Foto: Cedida

per obtenir la llicència del Sr. Arquebisbe de Tarragona se n'encarregà el canonge Dr. Gaietà Sentís, amic de la família i particularment del Dr. Ramon Barberà.

En mig any s'enllestí la capelleta, i amb gran solemnitat es va inaugurar el 19 d'agost del 1906.

Llegim a la crònica: "De bon matí la campaneta de la capella comença a voltejar omplint d'animació i alegria tota la vall i fent bellugar a tota la gent del Mas. Aviat se sentiren picarols i xarxarments dels convidats que arribaven d'Alcover i de La Selva, qui amb carro, qui a peu, mentres el Mestre Gelambí cuita-corrents reunia als cantors per donar el darrer assaig a la tornada dels Goigs que s'havien provat al vespre".

El Dr. Barberà expressament delegat per l'Arquebisbe de Tarragona, Dr. Tomàs Costa i Fornaguera, assistit pel Dr. Sentís, a les nou en punt inicià la benedicció de la Capella. Tot seguit la Santa Missa amb cants de la coral i a l'harmònim el mestre Gelambí. El nombrós públic no cabia dins el recinte sagrat però ja es va preveure i es va cobrir amb una vela davant de l'ermita i s'hi van col·locar cadires.

Al migdia un multitudinari dinar a l'ombra dels arbres, donà animació a aquell paratge. Just acabat pujaren colles de veïns d'Alcover a sumar-se a la festa de la nova ermita. A les quatre en punt comença el concert de l'Orfeó Alcoverenc, seguiren un recital poètic per part de membres de la mateixa família i amics. Acabà la festa després dels parlaments amb l'*Himne al Sagrat Cor*, lletra i música de J. Baldelló,

compost expressament per a la festa, interpretat per l'Orfeó Alcoverenc.

A l'interior de la Capella es resà el Sant Rosari i s'acabà amb el cant dels goigs al Sagrat Cor de Jesús propis per a aquesta capella.

A la tardor del 2004 hem anat a l'ermita tot recordant les visites que hi feren Don Andreu Jujol i Taverna, amic de la família Barberà, i el seu fill Josep M. Jujol, el qual seria amb el temps famós arquitecte. Amb el guiatge de l'Anna Isabel Serra Masdeu, alcoverenca, bona coneixedora del patrimoni de la seva vila. Pel camí ella anava preparant els ànims, perquè la sorpresa no fos gaire gran.

El mas encara té vida, però decadent; és usat per un pastor. Arribàrem a la Capella, que el seu fundador volia que fos una ermita que fomentés la devoció al Sagrat Cor als alcoverencs, i la tristor ens va envair: la porta oberta de bat a bat, el terra ple de brossa de tota mena, la casa de Déu abandonada i nua, les decoracions de les parets esmorteïdes i que queien, les finestretes buides dels vitralls que en altre temps les vestien. El campaneret sense el seu instrument. Els revolucionaris anticristians disposats a eliminar tot símbol religiós, anaren a l'ermita el 25 de juliol del 1936, i destrocaren la imatge del Sagrat Cor i l'altar, cremaren a fora de l'edifici tots els elements de fusta i roba. L'ermita quedà buida, sols la campana continuà a la seva espadanya.

A causa de la impressionant riuada de Sant Lluc del 1930 el barranc de

Fau que passa per davant de l'ermita es va desbordar i va arribar a gran alçada, es va inundar tot el recinte sagrat i la sagristia, i es van mullar els ornaments litúrgics que es guardaven a l'armari. Els propietaris els rentaren i els guardaren a una calaixera dins el mas, això permeté que no fossin destruïts el 1936. Però l'any 1938 l'alcalde de la vila visità el mas per mirar d'allotjar-hi refugiats de guerra i descobrí els ornaments. Immediatament els portà a fora del mas i allí mateix els cremà. De l'ermita ja sols quedava l'edifici i la campana.

Acabada la guerra el 1939, ja no es va restaurar més. La propietària era Clotilde Barberà, germanastra de l'hereu Francesc Barberà, ja que aquest morí sense fills. Als anys cinquanta els quatre fills de Clotilde van heretar la finca, que fou venuda a Ramon Rodon, comerciant de fustes de Reus. Aquest convertí la gran bassa que havia estat del molí fariner situada just darrere l'ermita en piscina, i l'ermita passà a ser una dependència auxiliar de la piscina.

Anys després la finca és venuda a un tal Colomé, que va desmuntar la campana de l'ermita però la guardà al mas. Pocs anys després comprà la finca Aquilino Rodríguez, pare de l'actual propietari, que es dediquen a l'extracció d'àrids en una part de la finca. Aquest últim guarda la campana a la seva casa de Valls.

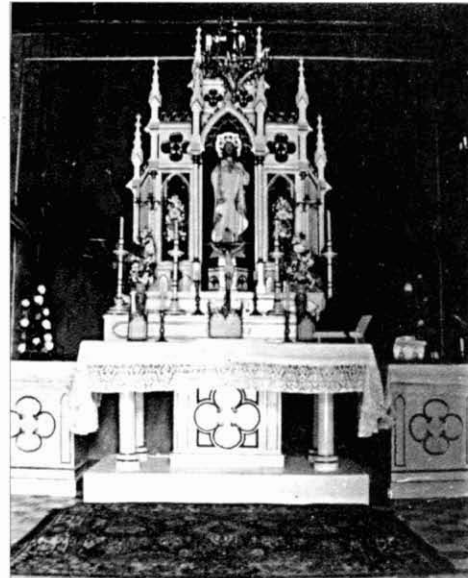
Tota aquella vida, projectes i esperança van morir amb els hereus del mas. Que lluny que queda aquella

frase que el dia de la inauguració adornava l'esplanada de l'eremitori: "Fasi sempre son estatge bon Jesús la vostra imatge a l'ubaga d'eixos pins".

Els goigs foren escrits per mossèn Josep Baranera, i hi exalta la confiança en Jesucrist en la figura amorosa que és el Sagrat Cor. En ser redactats el 1905 no hi havia una normativa lingüística establerta, cosa que li dóna un sabor d'antigor, amb marcades diferències amb les normes actuals.

Hi ha estrofes que fan referència a l'indret on es troba la capella:

"Un vehí manantial
brolla d'arbre centenari," [...]
"Tot voltat d'avellaners
i de vinyes soleïades" [...]
"Nostre cor anyoradís
del Mas Roig en la Capella" [...]

Altar major

Foto: Cedida

Estan formats per onze estrofes, més la tornada que diu:

“Puig el vostre Cor ens crida
al abràs del seu amor
Vos que sou la font de vida,
sadolleu el nostre cor.”

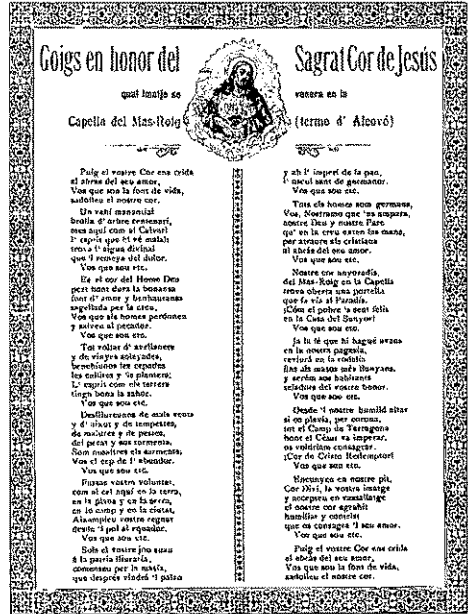
El conegut mestre de capella d'Alcover Francesc Gelambí els va musicar i ell mateix en dirigí l'estrena. Tot el poble els pogué cantar seguint la lletra que prèviament havia estat impresa en la forma tradicional dels goigs.

Malauradament no hi ha peú d'impremta. El gravat del Sagrat Cor que presideix el full és aprofitat d'altres publicacions i l'orla també. No hem sabut localitzar la partitura i per tant desconeixem com sonaven.

La vila d'Alcover hauria d'enriquir aquesta ermita situada en lloc frondós i abundant d'aigua on encara resta força bé la font amb els pedrissos i l'estanyet amb els peixos vermells que hi neden. Restaurar l'ermita és cosa fàcil, ja que és de sòlida construcció. I després recuperar la campana. Els alcoverencs tindrien un lloc per anar, descansar i pregar al Sagrat Cor de Jesús. Reprenent la bona idea que tingué l'alcoverenc Francesc Barberà i Camps i compartida amb entusiasme pel seu oncle l'il·lustre fill d'Alcover el Dr. Ramon Barberà i Boada, bisbe que fou de Ciudad Rodrigo i després de Palència, on descansen les seves restes.

Aquí queda la idea, els vilatans tenen la paraula.

Josep M. Jujol

Nota

És molt d'agrar la informació generosa, abundant i cordial dels alcoverencs:

- Andreu Barbarà i Camafort, del Mas de Fau, pagès i investigador local.
- Anna M. Girona i Cardó, vilatana dotada de gran memòria i coneixements.
- Anna Isabel Serra Masdeu, del Mas de Raspall, llicenciada en Història de l'Art, estudiosa del Patrimoni Arquitectònic.
- També ha estat consultat: "Record d'una Festa de Família", de Francesc Barberà. 1907.